[2019] 1 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. 991

ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ

ਬਨਾਮ

ਬੀ ਸ਼ਿਵਮੂਰਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2009 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1465)

17 ਜਨਵਰੀ, 2019

[ਡਾ. ਧਨੰਜਯਾ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ

ਅਤੇ ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1881-ਧਾਰਾ 141 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 138 ਦੀ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ-ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ-ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਚੈੱਕ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਦੀ ਰਕਮ ਉਧਾਰ ਲਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਚੈੱਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ-ਜਦੋਂ ਚੈੱਕ ਨਕਦੀਕਰਨ ਲਈ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਫੰਡ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਨ-ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਚੈੱਕ ਅਧੀਨ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ -ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ 482. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਚੈੱਕ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ

ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਚੈੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ -ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾਃ ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ' ਐਲ 'ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਚੈੱਕ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਮੰਗ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਬਿਨਾਂ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ-ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਸ ਲਈ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਚੈੱਕ' ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ-ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਮੰਗ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਹੁਣ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਯੂ/ਐਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਦੇ 482 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ-ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973-ਧਾਰਾ 482.

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ-ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਨੇਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1881 ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਸੀ। 4,15,000/- "ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ" ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਇੱਕ ਚੈੱਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ. ਜਦੋਂ ਚੈੱਕ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਨਕਦੀਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਫੰਡ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਚੈੱਕ ਅਧੀਨ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ।

ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਹੋਲਡਃ 1. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਦੋ ਆਧਾਰਾਂ' ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਚੈੱਕ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਦੂਜਾ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕਿ ਹੁਣ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਗਲਤ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿਰਫ ਮੰਗ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 138 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ/ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਗਲਤ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 7][996-ਸੀ-ਡੀ]

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪਹਿਲੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਹੁਣ ਰੈੱਸ ਇੰਟੈਗਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਨੀਤਾ ਹਾਡਾ ਬਨਾਮ ਗੌਡਫਾਦਰ ਟ੍ਰੈਵਲਜ਼ ਐਂਡ ਟੂਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹਸਤਾਖਰਕਰਤਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਏ ਬਿਨਾਂ ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1881 ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਖਤ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਰਾਏ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨਾ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਬਦਲਵੀਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ

ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ "ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੰਪਨੀ" ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੰਪਨੀ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ, ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 8][996-ਈ-ਐਚ; 997-ਏ-ਬੀ]

ਅਨੀਤਾ ਹਾਡਾ ਬਨਾਮ ਗੌਡਫਾਦਰ ਟ੍ਰੈਵਲਜ਼ ਐਂਡ ਟੂਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ (2012) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 661: [2012] 5 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 503-'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

3. ਦੂਜੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ; (i) ਚੈੱਕ ਖਿੱਚਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ, ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ; (ii) ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਚੈੱਕ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੈੱਕ ਦੇ ਦਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ; ਅਤੇ (iii) ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਰਾਜ਼ਕਰਤਾ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ। [ਪੈਰਾ 9][997-ਡੀ-ਈ]

ਚਰਣਜੀਤ ਪਾਲ ਜਿੰਦਲ ਬਨਾਮ ਐਲ.ਐਨ. ਧਾਤੂ (2015) 5 ਸਕੇਲ 16; ਐਮਐਸਆਰ ਲੈਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਐਸ. ਪਲਾਨੀਅੱਪਨ (2013) 1 ਐਸਸੀਸੀ 177: [2012] 9 ਐਸਸੀਆਰ 165-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

4. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 'ਐੱਲ' ਲਿਮਟਿਡ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਚੈੱਕ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੰਗ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਸਿਰਫ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਏ ਬਿਨਾਂ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 12][998-ਜੀ]

5. ਧਾਰਾ 141 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਸੀ ਜਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ, ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 13][998-ਜੀ-ਐੱਚ; 999-ਏ]

6. ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਸ ਲਈ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਚੈੱਕ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਮੰਗ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਹੁਣ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।[ਪੈਰਾ 14][999-ਬੀ]

ਐੱਨ. ਹਰੀਹਰਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਬਨਾਮ ਜੇ. ਥਾਮਸ (2018) 13 ਐੱਸਸੀਸੀ 663: [2017] 9 ਐੱਸਸੀਆਰ 324-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2012] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 503 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 8

(2015) 5 ਸਕੇਲ 16 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 9

[2012] 9 ਐਸਸੀਆਰ 165 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 10

[2017] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 324 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 11

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2009 ਦਾ 1465.

ਬੰਗਲੌਰ ਵਿਖੇ ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 24.01.2006 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 2005 ਦਾ 4467.

ਰੋਹਨ ਥਵਾਨੀ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਕੁਮਾਰ, ਧਵੇਸ਼ ਪਹੁਜਾ, ਜੋਸਫ ਪੁੱਕਟ, ਐਡ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਵੀ. ਐੱਨ. ਰਘੂਪਤੀ, ਪਰੀਕਸ਼ਿਤ ਪੀ. ਅੰਗੜੀ, ਐੱਮ. ਅਪਜ਼ਲ ਅੰਸਾਰੀ, ਵਕੀਲ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ. 1.ਏ ਨੇਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1881 ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਪੀਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਸੀ। 4,15,000/- "ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ" ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਰਨਾਟਕ ਬੈਂਕ, ਹੋਸਦੁਰਗਾ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਇੱਕ ਚੈੱਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਚੈੱਕ 26 ਦਸੰਬਰ 2003 ਨੂੰ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਮੈਸੂਰ, ਬੇਲੀਗੇਰੇ

ਸ਼ਾਖਾ ਨੂੰ ਨਕਦੀਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਬੈਂਕ ਨੇ 29 ਦਸੰਬਰ 2003 ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਸਮਰਥਨ ਦੇ ਨਾਲ ਚੈੱਕ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਫੰਡ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ 19 ਜਨਵਰੀ 2004 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜੋ 28 ਜਨਵਰੀ 2004 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਚੈੱਕ ਅਧੀਨ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

3. ਸਿਵਲ ਜੱਜ, ਜੂਨੀਅਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ, ਟਿਪਤੂਰ ਨੇ 6 ਜੁਲਾਈ 2004 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ।

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ("ਸੀਆਰਪੀਸੀ") ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

"6. ਇਹ ਚੈੱਕ ਮੈਸਰਜ਼ ਲਕਸ਼ਮੀ ਸੀਮੈਂਟ ਐਂਡ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਹੈ, ਉਕਤ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ। ਉਕਤ ਕੰਪਨੀ ਪਬਲਿਕ ਲਿਮਟਿਡ ਕੰਪਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਇਸ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਣ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਅਤੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਅਨੈਕਸਚਰ ਸੀ 1, ਸੀ 2 ਅਤੇ ਸੀ 3 ਵਜੋਂ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 7 ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾਃ -

"7. ... ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ 23.12.2003 ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੈੱਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਚੈੱਕ 26.12.2003 ਨੂੰ 23.12.2005 ਦੇ ਚੈੱਕ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵੇਖਣ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ।

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਚੈੱਕ ਪਬਲਿਕ ਲਿਮਟਿਡ ਕੰਪਨੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਸੀਮੈਂਟ ਐਂਡ ਸਿਰੇਮਿਕਸ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਚੈੱਕ ਹਸਤਾਖਰਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ।

6. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 24 ਜਨਵਰੀ 2006 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਅਣਜਾਣਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

7. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਦੋ ਆਧਾਰਾਂ' ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।ਚੈੱਕ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਦੂਜਾ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ

ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕਿ ਹੁਣ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਗਲਤ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿਰਫ ਮੰਗ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 138 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ/ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਗਲਤ ਹੈ।

8. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪਹਿਲੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਹੁਣ ਰੈੱਸ ਇੰਟੈਗਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਨੀਤਾ ਹਾਡਾ ਬਨਾਮ ਗੌਡਫਾਦਰ ਟ੍ਰੈਵਲਜ਼ ਐਂਡ ਟੂਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹਸਤਾਖਰਕਰਤਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਏ ਬਿਨਾਂ ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1881 ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆਃ -

"58. ਸਖਤ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨਾ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਬਦਲਵੀਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ "ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੰਪਨੀ" ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੰਪਨੀ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਸਿੱਟਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ

---

[1] 1 (2012) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 661

ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ:

"59. ਸਾਡੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਟੱਲ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ, ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਤੱਖ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

9. ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਚਰਨਜੀਤ ਪਾਲ ਜਿੰਦਲ ਬਨਾਮ ਐਲ.ਐਨ. ਧਾਤੂ. ਦੂਜੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ; (i) ਚੈੱਕ ਖਿੱਚਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ, ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ; (ii) ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਚੈੱਕ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੈੱਕ ਦੇ ਦਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ; ਅਤੇ (iii) ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਰਾਜ਼ਕਰਤਾ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ।

10. ਐੱਮਐੱਸਆਰ ਲੈਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਐੱਸ. ਪਲਾਨੀਅੱਪਨ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ: -

"12. ਧਾਰਾ 138 ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਚੈੱਕ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ, ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਧਾਰਕ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਚੈੱਕ ਦੇ ਦਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਚੈੱਕ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ। ਤੀਜੀ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਚੈੱਕ ਦਾ ਦਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉੱਪਰ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਿੰਨੇਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਤਸੱਲੀ 'ਤੇ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਾਰਾ (ਏ) (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੈੱਕ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

11. ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਐੱਨ. ਹਰੀਹਰਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਬਨਾਮ ਜੇ. ਥਾਮਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀਃ

"26. ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਰੇਕ ਤੱਤ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਤੱਤ ਹਨਃ (1) ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ

---

[2] 2 (2015) 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 768

(2013) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 177

ਬੈਂਕ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਚੈੱਕ ਨੂੰ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ; (2) ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਚੈੱਕ ਜਦੋਂ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; (3) ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਚੈੱਕ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਖਿੱਚਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ, ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; (4) ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੇ ਚੈੱਕ ਦੇ ਦਰਾਜ਼ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ; ਅਤੇ (5) ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਨੋਟਿਸ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੈੱਕ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

12. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਲਕਸ਼ਮੀ ਸੀਮੈਂਟ ਐਂਡ ਸਿਰੇਮਿਕਸ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਚੈੱਕ ਖਿੱਚਿਆ ਸੀ। ਮੰਗ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਸਿਰਫ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਏ ਬਿਨਾਂ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

13. ਧਾਰਾ 141 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਸੀ ਜਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ, ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

---

[3] 4 (2018) 13 ਐਸ.ਸੀ 663

14. ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਸ ਲਈ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਚੈੱਕ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਮੰਗ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਹੁਣ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

15. ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

16. ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ. ਨੰ. 27/2004 ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ.

17. ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 28 ਨਵੰਬਰ 2008 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪੂਰਾ ਚੈੱਕ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇਃ

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪੂਰੀ ਚੈੱਕ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਰਾਦਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਰਕਮ ਅੱਜ ਤੋਂ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅੱਜ ਤੱਕ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ

ਮਿਆਦ ਲਈ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕ੍ਰਿਤ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਫਿਕਸਡ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੱਕ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਵੀਨੀਕਰਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

18. ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ। 4,15,000/- 23 ਫਰਵਰੀ 2009 ਨੂੰ। ਇਹ ਰਕਮ ਇੱਕ ਫਿਕਸਡ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

19. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 28 ਨਵੰਬਰ 2008 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ, ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

20. ਰਜਿਸਟਰੀ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਚਾਰ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ (ਕਿਉਂਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਰਕਮ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਜਾਵੇਗੀ।

21. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਣ, ਦਾ ਵੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate